

H8 - Socialisering i opvækstperioden

Socialisering af polt med drægtig so.
Socialiseringen skal tilpasses de muligheder og forhold man har i den enkelte besætning.

Giv polten erfaring med dannelse af rangorden.

1. Polte skal altid være grupperet stabilt med en afklaret rangorden før en socialisering. De kan socialiseres fra de vejer ca. 60 kg.
2. Socialiseringen må ikke ske samtidig med træning til ESF.
3. Gulvet i socialiseringsstien skal være skridsikkert. Der skal være skjul i stien.
4. **Socialisering med større polte** skal ske ved, at en flok af mindre polte får mulighed for at møde større polte.
 - i. Ved at åbne en låge mellem to stier med mindst 6-8 polte i hver.
 - ii. I en dynamisk sti, hvor der løbende indsættes grupper af polte på 60 kg, og udtages polte 4 uger senere. Dog maksimalt 3-4 aldersgrupper/hold ad gangen.
5. **Socialisering med søer** skal ske ved, at polte bevarer adgangen til deres eget leje og foder. Poltene kan opstaldes i en nabosti til søerne, og en låge åbnes mellem stierne. Socialiseringen bør vare 7-14 dage.
6. Socialisering skal foregå under opsyn. De første 3 dage bør der holdes ekstra opsyn med om enkeltdyr skal smertelindres og evt. flyttes til en aflastningssti.

Ikke-socialiseret so, der ikke kan vurdere sin større modstander får mange sår, før den opgiver kampen og går ud som taber.

Opvækst uden socialisering

- Øget risiko for skader og nedsat holdbarhed som følge af flere og længerevarende kampe ved dannelse af rangorden i løbe- eller drægtighedsstien.

Socialisering uden strategi

- Poltene stresses og risikerer skader ved en række sammenblandinger, der ikke virker som socialisering.
- Polte af forskellige racer/racekombinationer kan have forskelligt temperament, der fører til en ulige kamp for nogle individer.
- For høj belægning i stierne øger risikoen for benskader og stresser dyrene.

Pkt.	Supplerende kommentar - Socialisering i opvækstperioden
	Socialiseringens formål er at lære poltene at begå sig ved dannelsen af rangorden. Ved at lade polte møde andre dyr, der er væsentlig større end dem selv, får de erfaring med at vurdere en modstanders styrke, og erfaring med, at flugt er en metode til at undgå konflikter. Antallet og varigheden af rangkampe er lavere, når størrelsesforskellen mellem ukendte dyr er stor. Erfaring med rangdannelse har til formål at give de mindste dyr mulighed for at undvige en konfrontation, og dermed frit kunne opsøge leje og foder.
1.	Polte i en stabil gruppe, der socialiseres, vil ikke have konfrontationer indbyrdes. Dermed vil det udelukkende være mødet med de større dyr, som poltene skal forholde sig til.
2.	Socialiseringen bliver svækket, hvis poltene skal lære et nyt fodringsprincip eller staldsystem, samtidig med, at de skal håndtere konflikter i stien.
3.	Da socialiseringen vil føre til konfrontationer, er det vigtigt, at gulvet er skridsikkert, så der ikke sker skader som følge af udskridninger. Skjul skal give de rangsvage/mindste dyr mulighed for at komme væk fra et større og rangstærkt dyr efter en konfrontation. Skjulet kan være skillerummet mellem to redekasser i stien.
4.	Det er vigtigt, at der synlig størrelsesforskel mellem poltene, der skal socialiseres, og de polte de møder. Socialisering handler ikke om at blande dyr af samme størrelse gentagne gange. Dyr med meget lille størrelsesforskel vil ende i flere konfrontationer, da de har svært ved at vurdere en modstander af samme størrelse som dem selv. En dynamisk gruppe skal maksimalt have 3-4 aldersgrupper/hold, hvilket betyder, at den enkelte polt ikke skal deltage i gruppedannelse mere end 3-4 gange i løbet af opholdet i stien.
5.	Poltenes adgang til deres velkendte sti, giver dem mulighed for at finde tilbage til et leje og en fodertildeling, som de er fortrolige med. Hvis poltene lukkes direkte ind i en sti til søer, vil de have ringe chancer for at få en plads i lejet, og adgangen til foder er ukendt, hvilket stresser dyrene unødigt.
6.	Det er i mødet med de ukendte dyr, at risikoen for rangkampe, og dermed skader, er størst. Efterhånden som den nye rangorden dannes i løbet af få dage, og poltene lærer at vurdere en modstander større end sig selv, vil antallet af konfrontationer falde. Manglende smertelindring kan føre til, at poltene bruger mindre tid på at æde, drikke og bevæge sig, og at de får mindre erfaring med at begå sig i flokken.